

هزینه‌های تولید پسته در سال محصولی ۹۸-۹۷

کمیته باغبانی انجمن پسته ایران

■ میانگین سالیانه هزینه‌های جاری باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر

هزینه‌های جاری باغبانی به سه دسته کلی تقسیم شده اند:

- کارگری؛

- مواد مصرفی و وسایل جایگزین؛

- اجاره ماشین آلات و خدمات.

فعالیت‌های هر دسته از آیتم‌های هزینه‌های کلی جاری در بخش باغبانی نیز زیر سه سرفصل باغبانی، کود و اصلاح خاک و سم و روغن قرار گرفته‌اند.

در دسته هزینه‌های کارگری جهت تعیین هزینه هر فعالیت ابتدا مقدار کارگر مورد استفاده برای انجام آن فعالیت در سطح یک هکتار را بر اساس نفر-روز در جدول درج می‌کنیم. در صورتی که فعالیتی به صورت اجاره‌ای انجام شده، باید معادل نفر-روز کارگر به کار گرفته شده در جدول منظور گردد. سپس، هزینه‌های متوسط کارگر مورد استفاده جهت هر فعالیت را در ستون مربوط وارد می‌کنیم. با ضرب هزینه واحد در مقدار، هزینه کل کارگری جهت انجام فعالیت خاص محاسبه می‌شود.

برای محاسبه اجرت روزانه با فرض پرداخت حداقل حقوق و مزایای ماهیانه ۱ میلیون و ۹۸۰ هزار تومان برای هر کارگر در سال ۱۳۹۸ خواهیم داشت:

سال محصولی ۹۷-۹۸ به پایان رسید و با توجه به نبود محصول در سال محصولی قبل، بخش عمده‌ای از باغداران مناطق با سابقه پسته‌خیز کشور پس از دو سال چشم‌انتظاری چشمشان به محصول پسته روشن شد. به نظر می‌رسد، در سالی که طبیعت سرناسازگاری ندارد، اما کسانی هستند که روزگار را بر زحمت‌کشان عرصه تولید تلخ کنند. همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد چالش تعهد ارزی که از سال تجاری قبل گریبان‌گیر بخش صادرات کشور بود در سال جاری خود را به خوبی نشان داد و در کنار برخی دلایل دیگر، کام کشاورزان را تلخ کرد. اما تاریخ پر تلاطم صنعت پسته نشان داده که صنعت پسته همانند گذشته از این ماراتن سخت و نفس‌گیر سربلند عبور خواهد کرد. به هر روی کمیته باغبانی انجمن پسته ایران به روال سال‌های گذشته در نیمه دوم سال اقدام به برآورد هزینه‌های تولید پسته می‌کند. در گزارش حاضر سعی شده تا هزینه‌های یک هکتار باغ پسته در سال محصولی ۹۷-۹۸ برآورد شود. باید توجه نمود که هزینه‌های تولید پسته برای این باغ خاص قطعاً قابل تعمیم به کلیه باغات پسته کشور نخواهد بود. اما روش به‌کار رفته جهت تعیین هزینه تمام شده تولید، قابل نسخه‌برداری توسط باغداران برای سایر باغات پسته کشور می‌باشد. به این نکته نیز باید توجه کرد که در باغ نوعی مورد بررسی، متوسط برداشت ۱۴۰۰ کیلوگرم در هکتار بوده‌است که بیشتر از میانگین برداشت کشوری است. برای باغاتی با میانگین برداشت کمتر از برداشت مذکور، احتمالاً هزینه تمام شده تولید پسته به مراتب بیشتر خواهد بود.

(شامل ۱۲ ماه در سال + ۲ ماه عیدی و پاداش + ۱ ماه سنوات) ماه ۱۵ × ۱,۹۸۰,۰۰۰ تومان

تومان ۱۱۱۰,۰۰۰ ~

(روز تعطیل رسمی غیر جمعه ۲۶ - روز جمعه ۲۷ - روز مرخصی با حقوق ۲۴ - روز سال ۳۶۵) روز ۲۶۸

مشخصات عمومی باغی تأثیرگذار بر هزینه‌های تولید

اطلاعات درج شده در این بخش از جدول نمایانگر وضعیت عمومی باغ مورد بررسی می‌باشند.

تاریخ	بهمن ۹۸	پیوند	احمد آقایی - اکبری	بافت خاک	لومی - رسی
کد باغدار	*****	فاصله رس	۷ متری	روش آبیاری	قطره ای
محل باغ	*****	سن باغ	۳۰ سال به بالا	کیفیت آب	کمی قلیایی و کمی شور
مساحت	*****	میانگین برداشت	۱۴۰۰ کیلوگرم / هکتار	دوره آبیاری	۱۲

جدول هزینه های کارگری (تومان)

هزینه	مقدار	هزینه واحد	واحد	عنوان	
۷۷۰,۰۰۰	۷	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	بیل زنی	باغبانی
۱,۸۷۰,۰۰۰	۱۷	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	هرس	
۹۹۰,۰۰۰	۹	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	علف کنی (وجین)	
۱,۶۵۰,۰۰۰	۱۵	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	آبیاری	
۳۳۰,۰۰۰	۳	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	توکاری و پیوند	
۵,۶۱۰,۰۰۰	۵۱	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	جمع	
۲۲۰,۰۰۰	۲	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	شیمیائی خاک	کود و اصلاح خاک
۲۲۰,۰۰۰	۲	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	محلول پاشی	
۶۰۵,۰۰۰	۵.۵	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	حیوانی	
۴۹۵,۰۰۰	۴.۵	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	اصلاح خاک	
۱,۵۴۰,۰۰۰	۱۴	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	جمع	
۵۵۰,۰۰۰	۵	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	دفع آفات	سم و روغن
			نفر- روز	تله گذاری	
			نفر- روز	علف کشی	
			نفر- روز	قارچ کشی	
			نفر- روز	دفع جانور مزاحم	
			نفر- روز	روغن پاشی	
۵۵۰,۰۰۰	۵	۱۱۰,۰۰۰	نفر- روز	جمع	
۷,۷۰۰,۰۰۰					جمع

در دسته هزینه‌های مواد مصرفی و وسایل جایگزین، هزینه هر فعالیت خاص از ضرب مقدار آن نهاده با واحد مناسب در هزینه واحد آن حاصل می‌شود. تنها نکته قابل ذکر آن است که هزینه‌های تعمیرات باغ و سیستم آبرسانی باید در زیر سرفصل باغبانی در این دسته منظور شود.

جدول هزینه‌های مواد مصرفی و وسایل جایگزین (تومان)

عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه
باغبانی	نهال و پیوند	عدد	۲۵	۱۲۵,۰۰۰
	بیل و ...	عدد	۰.۲	۴۴,۰۰۰
	قیچی و اره و ...	عدد	۰.۱	۴۰,۰۰۰
	تعمیرات سیستم آبرسانی	متر	۶۰	۳۰۰,۰۰۰
	جمع			۵۰۹,۰۰۰
مواد مصرفی و وسایل جایگزین	کود و اصلاح خاک	شیمیائی خاک	کیلو	۲,۰۰۰
		محلول پاشی	لیتر	۸۰,۰۰۰
		حیوانی	کیلو	۲۴۰
		اصلاح خاک	کیلو	۱۸۰
		جمع		
سم و روغن	سموم دفع آفات	لیتر	۱۰	۲,۰۰۰,۰۰۰
	تله	عدد	۱	۲۵,۰۰۰
	علف‌کش	لیتر	۳۲,۰۰۰	۶۴۰,۰۰۰
	قارچ‌کش	کیلو	۱۱۰,۰۰۰	۲۷۵,۰۰۰
	دفع جانور مزاحم	عدد		
	روغن و صابون	لیتر	۱۲,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰
	جمع			۳,۵۴۰,۰۰۰
	جمع			۲۹,۰۴۹,۰۰۰

و ... نمی‌باشد. جهت محاسبه هزینه ماشین‌آلات به کار رفته برای انجام هر فعالیت، مقدار ماشین-ساعت مصرفی در هر هکتار را در هزینه واحد ضرب می‌کنیم. در صورت استفاده باغدار از مشاور و یا انجام آزمایش‌های باغی، امکان درج هزینه‌های مربوطه پس از تقسیم بر مساحت باغ بر حسب هکتار در این بخش گنجانده شده است.

در دسته هزینه‌های اجاره ماشین‌آلات و خدمات جهت اجتناب از محاسبه تأثیر هزینه‌های استهلاک سرمایه‌گذاری، جاری و تعمیرات ماشین‌آلات، فرض بر این است که باغدار کلیه خدمات ماشینی مورد نیاز خود را به صورت اجاره‌ای تأمین می‌کند. با این فرض ساده‌ساز، دیگر نیازی به محاسبه هزینه استهلاک ماشین‌آلات خریداری شده توسط باغدار و یا هزینه‌های جاری راننده، سوخت، روغن، تعمیرات

جدول هزینه های ماشین آلات و خدمات (تومان)

هزینه	مقدار	هزینه واحد	واحد	عنوان		
۱,۴۷۰,۰۰۰	۲۱	۷۰,۰۰۰	ماشین - ساعت	باغبانی	شخم زنی	
		۷۰,۰۰۰	ماشین - ساعت			تیلر
		۷۰,۰۰۰	ماشین - ساعت			ریپر
۱,۴۷۰,۰۰۰	۲۱	۷۰,۰۰۰	ماشین - ساعت	جمع		
۳۶۰,۰۰۰	۶	۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت	کود و اصلاح خاک	شیمیائی خاک	
		۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت		محلول پاشی	
۳۶۰,۰۰۰	۶	۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت		حیوانی	
		۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت		اصلاح خاک	
۷۲۰,۰۰۰	۱۲	۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت	جمع		
۶۰۰,۰۰۰	۱۰	۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت	سم و روغن	سموم دفع آفات	
		۶۰,۰۰۰			تله	
		۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت		علف کش	
		۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت		قارچ کش	
		۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت		دفع جانور مزاحم	
۶۰,۰۰۰	۱	۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت	روغن پاشی		
۶۶۰,۰۰۰	۱۱	۶۰,۰۰۰	ماشین - ساعت	جمع		
۲۵۰,۰۰۰	۰,۱	۲,۵۰۰,۰۰۰	عدد	آب، برگ، خاک و سایر	آزمایش و مشاوره	
۳,۱۰۰,۰۰۰					جمع	

 اجاره
ماشین آلات
و خدمات

جدول کل هزینه های جاری (تومان)

هزینه	عنوان
۷,۷۰۰,۰۰۰	هزینه های کارگری
۲۹,۰۴۹,۰۰۰	مواد مصرفی و وسایل جایگزین
۳,۱۰۰,۰۰۰	اجاره ماشین آلات و خدمات
۳۹,۸۴۹,۰۰۰	جمع

هزینه استهلاک و یا هزینه‌های جاری، تعمیرات و یا جابجایی چاه نمی‌باشد.

مدت استهلاک سرمایه باغ با فرض خرید باغ بارور ۲۰ ساله و بهره‌برداری یکنواخت تا ۵۰ سالگی، ۳۰ سال فرض شده‌است. بنابراین، با تقسیم ارزش هر هکتار از باغ مورد نظر بر ۳۰، هزینه استهلاک سالانه باغ مورد نظر محاسبه می‌شود. به همین ترتیب مدت استهلاک سرمایه برای انبار، دیوار و ساختمان موجود در باغ ۲۰ سال و برای سیستم آبیاری شامل کانال، لوله، تجهیزات آبیاری تحت فشار و مشابه آن ۱۰ سال در نظر گرفته شده‌است.

■ میانگین سالانه هزینه‌های سرمایه‌ای باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر

در این بخش از جدول هزینه‌ها، تأثیر سرمایه‌گذاری‌های اولیه جهت احداث یا خرید امکانات لازم به منظور تولید پسته توسط باغدار که معمولاً مدنظر باغداران قرار نمی‌گیرد، دیده شده‌است. مهم‌ترین عامل سرمایه‌ای، تأمین آب است. به دلیل نامشخص بودن عمر سفره آبی در منطقه مورد نظر و در نتیجه دشواری محاسبه استهلاک سرمایه خرید چاه، فرض بر خرید کل آب مورد نیاز باغ می‌باشد. با این فرض ساده ساز، دیگر نیازی به محاسبه

میانگین سالانه هزینه‌های سرمایه‌ای باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر (تومان)

عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه
آب	متر مکعب	۳,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰
استهلاک	باغ	۵۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۰,۰۳۳	۱۸,۱۵۰,۰۰۰
	انبار و ساختمان	۸۰۰,۰۰۰	۰,۰۵	۴۰,۰۰۰
	سیستم آبرسانی	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۰,۱	۲,۵۰۰,۰۰۰
	جمع			۲۰,۶۹۰,۰۰۰
کل سرمایه‌ای				۵۵,۶۹۰,۰۰۰

حمل، فرآوری و مدیریت وابسته به مقدار محصول سالانه می‌باشند. به همین دلیل هزینه‌های مذکور در یک جدول جدا و براساس هزینه مصرف برای هر کیلو پسته خشک منظور شده‌اند.

■ میانگین سالانه هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت

کلیه هزینه‌هایی که تا اینجا بررسی شدند، هزینه‌های وابسته به مساحت بودند. اما هزینه‌های بیمه کشاورزی، برداشت،

جدول میانگین سالانه هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت (تومان)

عنوان	هزینه
بیمه کشاورزی	۱,۷۰۰
نگهبانی، برداشت و حمل	۳,۰۰۰
فرآوری	۳,۶۰۰
بیمه آتش سوزی و سرقت	۱۲۰
مدیریت و دفتری	۵,۰۰۰
جمع	۱۳,۴۲۰

■ هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک

با تقسیم مجموع هزینه‌های جاری و سرمایه‌ای باغبانی بر مقدار برداشت در واحد سطح بر حسب کیلو برای باغ مورد نظر بدست می‌آید. سپس با جمع عدد بدست آمده با مجموع هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت، هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک حاصل خواهد شد.

برای محاسبه هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک از باغ مثمر مورد نظر باید به نوعی هزینه‌های جاری و سرمایه‌ای باغبانی را که برای واحد سطح محاسبه شده‌اند با هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت جمع کرد. این خواسته،

جدول کل هزینه‌های جاری (تومان)

عنوان	هزینه
جمع هزینه‌های جاری باغبانی برای هر کیلو پسته خشک	۲۸,۴۶۴
جمع هزینه استهلاک سرمایه‌گذاری‌های باغی برای هر کیلو پسته خشک	۳۹,۷۷۹
جمع هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک	۱۳,۴۲۰
هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک درهم	۸۱,۶۶۲

(کلیه هزینه‌ها به تومان می‌باشند)

سرفصل هزینه	سال زراعی ۹۶-۹۷	سال زراعی ۹۷-۹۸	درصد افزایش
هزینه کارگری	۵,۸۸۰,۰۰۰	۷,۷۰۰,۰۰۰	۳۱٪
هزینه مواد مصرفی و وسایل جایگزین	۲۱,۸۷۹,۰۰۰	۲۹,۰۴۹,۰۰۰	۳۳٪
هزینه اجاره ماشین‌آلات و خدمات	۲,۱۸۵,۰۰۰	۳,۱۰۰,۰۰۰	۴۲٪
جمع هزینه‌های جاری باغداری در هر هکتار	۲۹,۹۴۴,۰۰۰	۳۹,۸۴۹,۰۰۰	۳۳٪
هزینه‌های سرمایه‌ای باغداری در هر هکتار	۴۸,۲۲۵,۰۰۰	۵۵,۶۹۰,۰۰۰	۱۵٪
جمع هزینه‌های باغداری در هر هکتار	۷۸,۱۶۹,۰۰۰	۹۵,۵۳۹,۰۰۰	۲۲٪
هزینه‌های باغداری به ازای هر کیلو پسته خشک	۳۴,۴۵۰	۳۹,۷۷۹	۱۵٪
هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک	۱۱,۳۷۰	۱۳,۴۲۰	۱۸٪
هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک درهم	۶۷,۲۱۰	۸۱,۶۶۲	۲۲٪

